

Läbi munarakudoonori silmade

Tudengialiste neidude sotsiaalmeedias virvendavad tihti reklaamid kutsega hakata munarakudoonoriks. Nii sai alguse ka tollal 21-aastase Tartu Ülikooli tudengi Kristeli (nimi muudetud) teekond doonorina. Erinevaid kliinikuid uurides selgus, et Tartus pakub annetamisvõimalust vaid Elite Kliinik.

Täitnud ja saatnud kliinikule vajalikud terviseankeedid, sai Kristel kliiniku juhilt, naistearst Andrei Sõritsalt kõne juba vähem kui 24 tunni pärast ning loetud päevade pärast oodati vastuvõttu. Arstikabinetis sai ta põhjaliku ülevaate protseduuri käigust, sellele eelnevast ravikuurist ning otsekohesed vastused kõigile lisaküsimustele. Kogu protsess kestab umbes kuu aega. Sõritsa on arst, kellele läheb väga korda ka patsientide üldfüüsiline tervis, tunneb muret ja annab nõu. Kuna annetamiseks on oluline võtta iga päev kindlal kellaaajal tablette ning end süstida, oli peale ülevaatus aeg seda tegema õppida.

Kristel meenutab: “Mäletan, kuidas ma alguses enda süstimist kartsin – peas keerles mõte valust ja hirmust, et ma ei saa hakkama. Kliiniku õe julgustaval juhendamisel lasin aga kõikidest eelarvamustest lahti, kuna valu oli nullilähedane, sarnanes enim sääsehammustusele. Kodus üksi esimese süsti tegemine oli ikka veidi hirmutav, kuid olin endale õe jutu telefoni ka igaks juhuks salvestanud. Peagi muutus tegevus rutiinseks nagu hommikune hambapesu.”

Päev enne annetamist tuli kodus iseseisvalt kokku segada paar pulbrit ja vedelikku ning endale viimane süst teha. Tunne oli nagu meditsiiniõel, vastutus tundus suur ja käed korralikult värisesid. Õnneks sai Kristel sellegi ülesandega kenasti hakkama, kuna audiosalvestus juhtnööridest sai vähemalt neli korda läbi kuulatud.

Protseduuri hommikul ei tohtinud lisaks söömisele, joomisele kasutada ühtegi kehakreemi, deodoranti ega närida nätsu. Pärast 5–10-minutilist narkoosi suutis Kristel vaid üllatuda ja küsida “Juba läbi? Kas kõik läks hästi?”, mille peale personal naeratas ja kinnitas, et kõik möödus plaanipäraselt. Paar tundi palatis kosudes ei vaevanud neiu muu kui tavalise menstruatsioonivaluga võrreldav ebamugavus, kuid valuvaigistid leevendasid olukorra kiirelt. Peale protseduuri ei tohtinud tükk aega midagi tõsta. Kristel meenutab naerdes, et tal oli vaja vahetult peale annetamist kolima hakata, mille ajal oli hea end asjade neljandale korrusele tassimisest välja vingerdada.

Kristel tunnistab, et doonorlus ei ole tudengi jaoks ainuüksi heategu. Lisaks paljudele paaridele lootuse pakkumisele tuleb 850-eurone kompensatsioon ülikoolielu elades tohutult kasuks. Tegu on mitmekülgsest positiivse olukorraga – retsipient saab täide viia unistuse last saada, doonor suure heateo tegijaks ning lükke elu materiaalse osa parenemisse. Küsimusele, kas annetatud munarakud panevad mõtlema ka, et kunagi on kuskil doonori bioloogilised järeltulijad, vastab Kristel: “Ma ei ole kordagi mõelnud, et tegu on just minu munarakkudest viljastatud lastega, sest vanemad on ikkagi need, kes lapsi kasvatavad ja neid tingimusteta armastavad.”

Elite Kliiniku arstide, õdede ja personali professionaalsus ja hooliv suhtumine jätsid Kristelile sügava mulje. Ta tunneb tänulikkust võimaluse eest teisi aidata, hoolimata väljakutserikkast teekonnast. Neiul on hetkel pooleli teine kord munarakke annetada ning usub, et see ei jää viimaseks.